

учні з задоволенням відтворюють рухи зображуваних моделей біля дошки. В такий спосіб учень краще усвідомлює анатомічну пластику моделі: боксера, хокеїста, вратаря-футболіста, гімнастки, балерини, лучника. Людина на малюнку не просто сидить, а друкує в ноутбучі, іде з парасолькою, сумкою та ін.). Учень усвідомлює, що образотворче мистецтво – не абстрактна наука, а можливість зображення спостережень за оточуючим середовищем, відтворення своїх почуттів за допомогою живописних засобів.

Результати проведеної роботи дозволили зробити висновок про можливість і доцільність поглибленого вивчення портретного живопису на уроках образотворчого мистецтва взагальноосвітній школі.

Список використаної літератури

1. Дичковська І.М. Основи педагогічної інноватики. Рівне, 2001.
2. Железняк С.М., Ламонова О.В. Образотворче мистецтво: підруч. Для 6-го кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2014. 192с.
3. Жердзіцький В. Живопис. Техніка і технологія. Харків: ХДАДМ, 2006. 54 с.
4. Кізілова Г. Формула портрета. Портрет як жанр. Види портретів («Образотворче мистецтво», 6-й клас). *Мистецтво в школі*. 2015. № 3. С. 18–21.
5. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук. метод. посіб. К.: Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.; іл.

Рагуліна М.,

асистент,

Полтавський національний педагогічний університет

імені В.Г. короленка

(м. Полтава)

ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ЗАБАВЛЯНОК У РОЗВИТКУ МУЗИЧНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

В умовах швидкого розвитку інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій та диджеталізації суспільства з дошкільного віку, забуваються та недостатньою мірою застосовуються могутні засоби розвитку та збагачення особистості виплекані народними традиціями та перевірені тисячоліттями. Як в родині так і в закладах дошкільної освіти досить обмежено використовуються

українські народні забавлянки. Необхідним, на нашу думку є популяризація, широке розповсюдження та активне використання даного виду фольклору для розвитку музичності дітей для формування в них національної свідомості, любові до рідної землі і свого народу в закладах дошкільної освіти.

Музичний фольклор здавна використовували в народній педагогіці як засіб розвитку музичних здібностей дітей про це йдеться в праці Артефакти неформальної мистецької освіти Н. В. Сулаєвої. У своїй статті науковиця зазначає що неформальне музикування розвивалося у повсякденному житті наших предків. Відзначає, що до сьогодні збереглися забавлянки, колискові та дитячі пісні, які побутували в часи Київської Русі (Сулаєва Н. В., 2012). В створенні радісного, бадьорого настрою та позитивних емоцій вбачає основну мету забавлянок інша науковиця О. В. Марчун у своїй праці Поезія пестування: інтенції та функції. Вона наголошує, що забавлянки – своєрідна кінестетична система впливу на мозок, яка допомагає розвивати увагу, пам'ять, мислення. За допомогою забавлянок відбувається опанування складними руховими процесами, розвиток усієї сенсорної системи організму, тому що рухи впливають на відчуття, допомагають орієнтуватися у просторі, контролювати положення свого тіла (Марчун О. В., 2021). Важливого значення для розвитку гармонійно розвиненої особистості забавлянкам надавали науковці та фольклористи минулих часів, так В. А. Сухомлинський вважав забавлянки "первинним джерелом музичного розвитку дитини", інтерес до забавлянок виявив М. Максимович, умістивши в збірнику 1849 року двадцять творів, найбільшою добіркою у 80-90 роки XIX ст. (понад 90 зразків з варіантами) стали записи В. Милорадовича (1897), зроблені в Лубенському повіті Полтавської губернії.

Висока художність забавлянок не може не лишити сліду в душі дитини і часто є фундаментом, на якому будується світ естетичних уподобань людини. Забавлянки належать до дитячого фольклору. Дитячий фольклор – багатожанрова система, що складається із прозових, речитативних, пісенних та ігрових творів. (Іваницький А. І., 2004, с.16)

Колискові пісні та забавлянки становлять окремий розділ дитячого фольклору, оскільки на відміну від решти творів цього виду їх виконавцями виступають дорослі, і призначені ці твори для найменших – немовлят та дітей, що лише починають опановувати мову. Забавлянки – напручує вдала й доцільна форма спілкування дорослих з дитиною, що є запорукою її нормального розвитку. Це спілкування викликає у малят почуття фізичного комфорту, радість, активізує сприйняття ним різноманітних зовнішніх подразників. (Довженок Г. В., 1984)

Забавлянками починають розважати дитину в основному відтоді, як вона вже може самостійно сидіти. Вони активізують дитину, сприяють її фізичному розвитку завдяки численним рухам, які виконуються одночасно з пісенькою. Конкретним забавлянкам властиві різні нюанси втілення тієї практичної функції, що притаманна жанру в цілому. Це дає підставу дослідникам дитячого фольклору виділяти окремі групи творів, пов'язані з тими чи іншими ігровими діями з дитиною, її ручками, ніжками, голівкою.

Забавлянки пристосовані до різного віку дітей. Є такі, що виконуються, коли дитя ще лежить, інші – коли воно обов'язково вже мусить сидіти, ще інші вимагають деякого володіння мовою. Перехід до забавлянок танцювальних та жартівливих пісень зі змістом, ще незрозумілим дитині, заперечує твердження окремих дослідників про цілковиту спрямованість творів цього жанру до дитини це свідчить про значно ширші межі тематики забавлянок.

За кожною пісенькою-забавою в народній традиції міцно закріплено саме ті, а не інші рухи. Забавлянка «Печу, печу хлібчик» супроводжується перекиданням голівки з руки на руку (наче випліскують тісто на хліб). Видозмінюються лише рухи відповідно до різних заключних слів забавлянки в локальних традиціях. Так при словах «бух у піч» рухають голівку назад, підкидають саму дитину. При забавлянці «Зайчик», взявши дитину за вушка, повертають голівку то вправо, то вліво, примовляючи в такт, а при останніх словах злегенька смикають маля за вушка. Завдяки діалогічній формі забавлянка цікава й для старших дітей.

Народні забавлянки відкривають перед дитиною широкий світ праці, знайомлять її з багатьма трудовими діями. Одні переносять трудову дію в саму забаву, імітують її рухами дитячого тільця, і тоді дитяча голівка уявляється тістом, яке випліскують на хліб, ніжка – ковадлом, пальчик – ковальським молотом. В інших постає розгорнута картина різноманітних трудових дій. Її основним змістом стає розраховане на дитяче розуміння уславлення праці. Дитина знайомиться з різними її видами, необхідними для начебто такої простої справи, як приготування обіду, – нарубати дров, запалити в печі, принести води, замісити тісто, спекти хліб і т. ін.

Забавлянки відіграють важливу роль у розвитку музичності дітей. Вони мають виразну ритмічну структуру та легко запам'ятовувані мелодії. Це допомагає дітям розвивати почуття ритму та музичну пам'ять. Діти можуть співати разом з дорослими, повторювати рухи та мелодії, що сприяє їхньому музичному розвитку. Забавлянки стимулюють дітей співати, рухатись, танцювати та імітувати різні звуки. Це розвиває їхню творчість і сприяє вільному вираженню себе через музику. Комунікативна функція забавлянок полягає в тому, що вони спонукають до спільної активності між дітьми та дорослими (батьками або педагогами). Ця комунікація виражається найбільше у виконанні спільних рухів і дій, через тактильну природу це допомагає дітям різного віку долати тривожність та страхи.

Оскільки забавлянки можуть виконуватися не лише дорослими, а й більш старшими дітьми для менших дітей за допомогою них можна розвивати комунікацію і соціальну взаємодія: Діти разом співають та виконують відповідні рухи і дії, що сприяє формуванню спільного досвіду, співпраці та взаєморозумінню між дітьми.

Отже, українські народні забавлянки посідають важливе місце в розвитку музичності дітей дошкільного віку. Вони допомагають дітям ознайомитись з елементами музичної мови (ритм, мелодія, темп та інтонація), стимулюють емоційність сприймання музики та допомагають розвивати музичну пам'ять.

Виконання таких ігрових пісеньок дозволяє дітям поглиблювати

розуміння своєї культури та національної спадщини, традицій свого народу. Що сприяє розвитку національної самосвідомості та патріотизму. На нашу думку необхідно сприяти поширенню українських народних забавлянок в закладах дошкільної освіти, адже вони відіграють важливу роль у вихованні та сприяють мовному, руховому, емоційному і музичному розвитку дітей.

Список використаної літератури

1. Sulaieva, N., Leshchenko, M. Future teacher training to overcome children's tempo-rhythmic speech disorders by means of ukrainian folk songs *Естетика і етика педагогічної дії* 2022. № 25 URL: <http://aesthetichpedaction.pnpu.edu.ua/article/view/256660>
2. Іваницький А. І. Український музичний фольклор. Підручник для вищих учбових закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 320с.
3. Довженок Г. В. Дитячий фольклор: Колискові пісні та забавлянки / Упоряд. Г. В. Довженок – ноти. К. М. Луганська. Київ: Наукова думка, 1984. 471 с.
4. Сулаєва Н. В. Артефакти неформальної мистецької освіти в Україні / Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2012, №7 (25) с.194–202 <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/4658/1/Sulayeva.pdf>
5. Марчун О. В. Поезія пестування: інтенції та функції / Science and Education a New Dimension. Philology, IX(74), Issue: 251, 2021 Apr <https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2021-251IX74-08>

Рашевська А.,
старший викладач,
Запорізький національний університет
(м. Запоріжжя)

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Згідно концепції національно-патріотичного виховання, формування національно-патріотичної компетентності має здійснюватись системно і комплексно впродовж всього освітньо-виховного процесу, метою якого є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу,